

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΙΩΑΝΝΗΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ.

ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΝ εορτάζομεν σήμερον, ἀδελφοί, καὶ ἐπέλευσιν τοῦ παναγίου πνεύματος, καὶ τελείωσιν τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ συμπλήρωσιν τῆς ἐλπίδος, ἣν εἶχον οἱ θεῖοι ἀπόστολοι. Μέγα ἐστὶ τὸ μυστήριον, σεβάσμιον καὶ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν σωτηριωδέστατον. Τὴν ἡμέραν ταύτην προστύπωσεν ὁ θεός, προστάξας τοὺς Ἑβραίους, ἵνα εορτάζωσι πενήκοντα ἡμέρας μετὰ τὴν εορτὴν τοῦ πά-

» παύριον τῶν σαββάτων, ἀπὸ τῆς ἡμέρας
» ἧς ἂν προσενέγκητε τὸ δράγμα τοῦ
» ἐπιθέματος, ἑπτὰ ἑβδομάδας ὀλοκλήρους,
» ἕως τῆς ἑπαύριον τῆς ἐσχάτης ἑβδομάδος
» ἀριθμήσετε πενήκοντα ἡμέρας, καὶ
» προσοίτετε θυσίαν νέαν τῷ Κυρίῳ ». Καὶ οἰμὲν Ἑβραῖοι εἰορτάζον τὴν πεντηκοστήν, ἀνάμνησιν ποιῶντες τῆς εισόδου εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Ὅθεν κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν προσέφερον τῷ θεῷ τὴν θυσίαν τὴν νέαν, ἤγγουν ἄρτους ἐκ τοῦ νέου σίτου κατε-

Λευίτ. 23, 15. σχα. « Καὶ ἀριθμήσετε ὑμεῖς ἀπὸ τῆς ἐ-

Λευίτ. 23, 15.

σκευασμένους· διότι τότε, ὅτε δηλαδὴ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἐπηγγελμένην γῆν, ἔφαγον ἄρτους, τραφέντες πρότερον εἰς τὴν ἔρημον ἕτη τεσσαράκοντα διὰ τοῦ μάννα· ἡμεῖς δὲ οἱ χριστιανοὶ ἐορτάζομεν τὴν πεντηκοστὴν, ἐπειδὴ πενήκοντα ἡμέρας μετὰ τὴν Χριστοῦ ἀνάστασιν· κατῆλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν σχήματι πυρίνων γλωσσῶν ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Ὄθεν ἅπαντες τῆς χάριτος αὐτοῦ πληρωθέντες,

πράξ. 2, 4. « Ἦρξαντο λαλεῖν ἐν διαφόροις γλώσσαις » τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ ». Προσφέρομεν δὲ τῷ θεῷ τὸν οὐράνιον καὶ ζωοποιὸν ἄρτον, τὴν ἀναίμακτον καὶ λογικὴν θυσίαν, ὑμνοῦντες, καὶ δοξολογοῦντες, καὶ εὐχαριστοῦντες αὐτῷ διὰ τὴν τοσαύτην εὐεργεσίαν. Ταύτην τοῦ ἁγίου πνεύματος τὴν κατάβασιν ὑπεσχέθη ὁ Κύριος ἡμῶν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς, λέγων, « Καὶ ἐγὼ » ἔρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παρά- » κλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν » εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦ- » μα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ » ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, » καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα, ἃ εἶπον ὑμῖν ». Ἀληθῶς δέ, ὅτε κατῆλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τότε πανσόφους κατέστησε τοὺς ἁγίους μαθητὰς, καὶ ἐπλήρωσεν αὐτοὺς φωτισμοῦ, δυνάμεως, ζήλου καὶ πάντων τῶν θείων χαρισμάτων. Διὸ ἐξῆλθον μετὰ ταῦτα εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ἐπιτελοῦντες θαύματα ἐξαισία, ἐπιστρέφοντες ἐκ τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων, σπείροντες πανταχοῦ τῆς εὐσεβείας τὰ δόγματα, ὑποτάσσοντες βασιλεῖς, καὶ σοφοὺς, καὶ δυνάστας εἰς τὴν ἀληθινὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν.

Ἐπεὶ ταύτης τῆς μεγάλης ἐορτῆς διαλαμβάνει τὸ σήμερον ἀναγνωσθὲν εὐαγγέλιον διηγουμένον τὰ χαρίσματα, ὅσα διὰ τῆς καταβάσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος ἔλαβον οἱ εἰς Χριστὸν πιστεύσαντες, ἔτι δὲ καὶ τὸ σχίσμα τῶν ἀκουσάντων τὴν περὶ τῶν χαρισμάτων τοῦ ἁγίου πνεύματος διδασκαλίαν· διότι τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐπίστευον, τινὲς δὲ ἀπιστοῦντες, ἐζήτουν ἀποκτεῖναι τὸν διδάσκαλον καὶ σωτῆρα. Ἀρχεται δὲ τὸ ἱερόν εὐαγγέλιον οὕτω·

Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς εἰστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων· εἰάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με, καὶ πινέτω.

Ἰωάν. 7, 37.

Τῆς σκηνοπηγίας ἐτελεῖτο τότε ἡ ἐορτή, ὡς ἀνωτέρω μαρτυρεῖ ὁ αὐτὸς εὐαγγελιστής, λέγων, « Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἐορτὴ τῶν » Ἰουδαίων, ἡ σκηνοπηγία », καὶ μετ' ὀλίγα, « Τότε αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἐορτὴν ». ἡ δὲ ἐσχάτη τῆς ἐορτῆς ἡμέρα ἦν ἡ ὀγδόη· ἐπειδὴ ὀκτὼ ἡμέρας ἐώρταζον ταύτην τὴν ἐορτὴν οἱ Ἰουδαῖοι· « Τῇ πεντεκαιδεκάτῃ » τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου, ἐορτὴ σκηναῶν » ἐπτὰ ἡμέρας τῷ Κυρίῳ· καὶ ἡ ἡμέρα ἡ » πρώτη κλητὴ ἁγία· πᾶν ἔργον λατρευ- » « τὸν οὐ ποιήσετε· ἐπτὰ ἡμέρας προσάξετε » ὀλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡ ἡμέρα » ἡ ὀγδόη κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν ». Μεγάλην δὲ ἐκάλεσεν ὁ εὐαγγελιστής τὴν ἐσχάτην ἡμέραν τῆς ἐορτῆς, καθότι καὶ ὁ νόμος κλητὴν ἁγίαν ὠνόμασε, καὶ οἱ Ἰουδαῖοι τοιαύτην ἐνόμιζον. Ἐν αὐτῇ λοιπὸν τῇ ὀγδόῃ καὶ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ τῆς ἐορτῆς

αὐτ. 7, 2, 10.

Λευίτ. 23, 34, 35, 36.

τῆς σκηνοπηγίας « εἰστήκει ὁ Ἰησοῦς »
 ποῦ δὲ ἐστάθη; εἰς τὸ ἱερόν ἀναμφιβόλως·
 διότι εἰς τὸ ἱερόν συνηθροίζετο ὁ λαός· καὶ
 ἰωάν. 7, 14. ἀνωτέρω δὲ εἶπεν ὁ εὐαγγελιστής, ὅτι « ἂν
 » ἴδῃ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐδίδασκεν·
 εἶπε δὲ τὸ « ἔκραξεν », ἵνα φανερώσῃ, ὅτι
 παρόρησι καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ ἐνώπιον παν-
 τὸς τοῦ λαοῦ ἐκήρυξε, λέγων, « Ἐάν τις
 » διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω ». Διὰ
 τούτων δὲ τῶν λόγων ἐδίδαξεν ὁ θεάνθρω-
 πος, ὅτι καθὼς ὁ διψῶν μετὰ προθυμίας
 τρέχει ἐπὶ τὴν πηγὴν τοῦ ὕδατος, οὕτω
 πρέπον ἐστίν, ἵνα καὶ ὁ εἰς τὴν πίστιν
 προστρέχων μετὰ σπουδῆς ἔρχεται πρὸς
 τὸ διδασκαλεῖον αὐτῆς· καὶ καθὼς ὁ διψῶν,
 ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν πηγὴν, πίνει ὕδωρ καὶ
 δροσίζει τὸ σῶμα αὐτοῦ, οὕτω καὶ ὁ πιστεύ-
 σας, ὅποταν πλησιάσῃ εἰς τὸν διδάσκαλον
 τῆς εὐσεβείας, πίνει τῆς πίστεως τὰ νάμα-
 τα καὶ ὑπερευφραίνει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
 Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ σωτὴρ, ἐφάνέρωσεν εὐ-
 θὺς καὶ τὰ χαρίσματα τῶν εἰς αὐτὸν πι-
 στευόντων, λέγων·

Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν
 ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας
 αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.

Πολλοί, βλέποντες τὰ θαύματα, ἐπί-
 στευον, ὅτι ὁ Χριστὸς ἐστίν προφήτης⁵
 καὶ ἅγιος· « Οἱ μὲν ἔλεγον αὐτὸν Ἰωάν-
 » νην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν,
 » ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἓνα τῶν προφη-
 » τῶν »· οὐκ ἐπίστευον ὅμως, ὅτι αὐτὸς
 ἐστίν ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς ὁ ἐκ παρθένου γεν-
 νηθεὶς, καθὼς περὶ αὐτοῦ ἐδίδαξεν ἡ θεία

γραφὴ, λέγουσα, « Διὰ τοῦτο δώσει Κύριος
 » αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν
 » γαστρὶ λήψεται, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ
 » καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰημανουήλ, ὃ
 » ἐστὶ μεθερμηνεύμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ θεός ». Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἔλεγεν ὁ σωτὴρ, « Ὁ
 » πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή », ἡ-
 γουν ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐχὶ καθὼς
 αὐτὸς θέλει καὶ στοχάζεται, ἀλλὰ καθὼς
 εἶπεν ἡ γραφή, ἥτις ἐδίδαξεν, ὅτι εἰμι
 υἱὸς τοῦ θεοῦ. Τίνες δὲ εἰσὶ οἱ ποταμοὶ τοῦ
 ζῶντος ὕδατος, οἱ ρέοντες ἀπὸ τῆς κοιλίας
 τοῦ πιστεύοντος εἰς τὸν Χριστόν; κοιλία
 μὲν ἐστὶν ἡ καρδιά, καθὼς καὶ ὁ προφήτης
 λέγει, « Καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς
 » κοιλίας μου », ἀντὶ τοῦ ἐν μέσῳ τῆς καρ-
 δίας μου· ὕδωρ δὲ ζῶν ἡ διδασκαλία τῆς
 εὐσεβείας ἢ ζωοποιούσα τὰς ὑπὸ τῆς ἀσε-
 βείας νενεκρωμένας ψυχάς, καὶ δροσίζουσα
 τὰς ὑπὸ τῶν παθῶν καταξηρανθείσας δια-
 νοίας· « Ποταμοὶ δὲ ὕδατος ζῶντος » εἶ-
 πεν, ἵνα φανερώσῃ τὸ πλούσιον καὶ θαυμάσιον
 καὶ ἀκένωτον τοῦ θεοῦ κηρύγματος.
 Ἀπέδειξαν δὲ τὴν ἀλήθειαν τούτων τῶν
 δεσποτικῶν λόγων οἱ πνευματοφόροι ἀπό-
 στολοι, οἵτινες, ἁλιεῖς ὄντες, καὶ ἀγράμ-
 ματοι, μετὰ τοσαύτης πνευματικῆς σοφίας
 ἐλάλουν, ὥστε οὐδὲ οἱ σοφοὶ καὶ πεπαιδευ-
 μένοι ἠδύναντο ἀντιστῆναι εἰς τὴν δύναμιν
 τῶν λόγων αὐτῶν « Καὶ οὐκ ἴσχυον,
 λέγει ὁ θεηγόρος Λουκᾶς περὶ τοῦ Στεφάνου,
 » ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι,
 » ᾧ ἐλάλει »· τοσοῦτον δὲ πολὺ καὶ πλού-
 σιον τοῦ κηρύγματος αὐτῶν τὸ νᾶμα, ὥστε
 πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπότισε. Καὶ ταῦτα
 μὲν τὰ λόγια ἐδίδαξεν ὁ σωτὴρ ἡμῶν ὁ

ἡρ. 7,
14.ὁ Χρυσ.
καὶ Θεο-
φύλ.Ψαλ. 119,
11.Περὶ θ.
10.αὐτ. 7,
38.Ματ. 19,
14.

δὲ θεῖος εὐαγγελιστῆς ἐξηγεῖ αὐτὰ διὰ τῶν ἐξῆς ῥημάτων, λέγων,

Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος, οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.

« Τοῦτο δέ, ἦγουν τὸ ποταμοὶ ἐκ τῆς » κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος », εἶπεν ὁ Κύριος, ἐπειδὴ εἰς τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἔμελλον οἱ εἰς αὐτόν πιστεύοντες λαβεῖν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Αὐτὸ δὲ κατέστησεν αὐτοὺς πανσόφους, αὐτὸ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τῆς πνευματικῆς σοφίας τὰ ζωοποιὰνάματα. Ὅθεν γεγόνασι ποταμοὶ τῶν θείων δογμάτων τῆς πίστεως, καὶ πηγαὶ τοῦ οὐρανοῦ τῆς εὐσεβείας κηρύγματος. Διὰ τί δὲ εἶπεν, « Οὐπω » γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον; τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἦν πάντοτε καὶ αἰεὶ σύγχρονον καὶ συναίδιον τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ· καὶ καθὼς ὁ ἥλιος οὐδέποτε εὐρέθη χωρὶς ἀκτίνος καὶ φωτός, οὕτως οὐδέποτε ὁ πατήρ ἦν χωρὶς υἱοῦ καὶ πνεύματος ἁγίου· οὐ μόνον δὲ ἦν διὰ παντός σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ, ὡς ὁμοφυεῖς αὐτοῖς καὶ ὁμοούσιον, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς τοῦ παλαιοῦ νόμου τοὺς ἀνδρας ἐνήργει· πνεῦμα Κυρίου ἐδόθη εἰς τὸν Σαούλ· ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἐδίδαξεν ὁ Δαβὶδ· τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησε διὰ τῶν προφητῶν· διὰ τί λοιπὸν λέγει ὁ εὐαγγελιστῆς, « Οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον »; τοῦτο εἶπεν, ἐπειδὴ οὐδέποτε ἐφάνη τοσοῦτον φανερὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐδὲ ἔδωκε τοῖς ἀνθρώποις τσαῦτα χαρίσματα, ὅ-

σα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς. Τότε ἠκούσθη ἤχος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ « Ὡσπερ » φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐφάνη τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν εἶδει πυρίνων γλωσσῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπάνω εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Οὐδέποτε ἄλλοτε εἰμὴ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἐπληρώθησαν οἱ ἄνθρωποι τῆς χάριτος αὐτοῦ, « Καὶ ἐπλήσθησαν, » λέγει ὁ ἱερός Λουκάς, ἅπαντες πνεύματος ἁγίου ». Ἀληθῶς δὲ τότε οἱ θεῖοι ἀπόστολοι ἔλαβον τῶν γλωσσῶν τὸ χάρισμα, ἐγένοντο πάνσοφοι, κατεστάθησαν θαυματουργοί, προορατικοί, ἰσχυροὶ κατὰ τὴν ψυχὴν, ἐνδοξοὶ εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην· τότε ἔλαβον τὸ πλήρωμα τῆς τοῦ παναγίου πνεύματος χάριτος. Περὶ τούτου δὲ τοῦ πληρώματος τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλεῖ ὁ εὐαγγελιστῆς, λέγων, « Οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον », οὐπω δηλαδὴ ἦν δεδωμένον τοῖς ἀνθρώποις τὸ πλήρωμα τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος. Τοῦτο δὲ γέγονεν, ἐπειδὴ λέγει, « ὁ Ἰησοῦς » οὐδέπω ἐδοξάσθη », ἦγουν ἐπειδὴ τότε οὐπω ἔλαβεν ἡ σὰρξ αὐτοῦ ἐκείνην τὴν δόξαν, περὶ ἧς παρεκάλεσε μὲν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πάθους αὐτοῦ, εἰπὼν, « Καὶ νῦν δόξασον με, σὺ πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ, ἣ ἔχον πρό τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί »· ἔλαβε δὲ αὐτὴν μετὰ τὸ πάθος καὶ τὴν ἀνάστασιν· πρό τοῦ πάθους καὶ τῆς ἀναστάσεως ἡ σὰρξ αὐτοῦ οὐκ ἦν ἀφθαρτος, οὐδὲ παθημάτων, οὐδὲ θανάτου ἀνεπίδεκτος· μετὰ δὲ τὸ πάθος καὶ τὴν ἀνάστασιν ἀφθαρτίσθη, ἀθανατίσθη, « Ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς ». Πρέπον δὲ ἦν καὶ

ἰωάν. 7, 32.

πράξ. 2, 2.

αὐτ. 4,

ἰωάν. 17, 5.

1. Πάσ. 1, 6.

Μάρκ. 12, 36.

ἐβρ. 8, 1.

δικαιον, ἵνα πρῶτον αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος ἀναβῆ ἰς τὸ ἐξάϊσιον ὕψος τῆς ὑπεραρχίου δόξης τῆς θεότητος, ἔπειτα ἀποστείλῃ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ τὸ πανάγιον αὐτοῦ πνεῦμα, καθὼς προεῖπεν εἰς αὐτούς, « Συμ-
 » φέρε, ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ μὴ
 » ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς
 » ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς
 » ὑμᾶς ». Διὰ τοῦτο οὖν εἶπεν ὁ εὐαγγελισ-
 » τῆς « Οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον, ὅτι ὁ
 » Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη ». Τί δὲ ἔλεγον
 οἱ ἀκροαταὶ ταύτης τῆς οὐρανόθεν διδασκα-
 λίας τοῦ σωτῆρος;

Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου, ἀκού-
 » σαντες τὸν λόγον, ἔλεγον, οὗτος ἐ-
 » στίν ἀληθῶς ὁ προφήτης· ἄλλοι ἔ-
 » λεγον, οὗτος ἐστὶν ὁ Χριστός· ἄλ-
 » λοι δὲ ἔλεγον, Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γα-
 » λιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; οὐχὶ ἡ
 » γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος
 » Δαβὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώ-
 » μης, ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρ-
 » χεται;

Πολλοὶ ἐκ τοῦ κοινοῦ λαοῦ ἀκούσαντες
 » τὴν ἔμφασιν τῶν λόγων τοῦ Κυρίου, καὶ
 » τὴν παρόρησιαν, μεθ' ἧς ἐλάλει, καὶ τὰ δε-
 » σποτικὰ αὐτοῦ λόγια « ἐὰν τις διψᾷ, ἔρ-
 » » χέσθω πρὸς με, καὶ πινέτω », ἐπίστευσαν
 » ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ προφήτης, ἀκολουθοῦντες
 » τὴν προφητείαν τοῦ Μωϋσέως, ὅστις προ-
 » εἶπε, « Προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου, ὡς
 » » ἐμέ, ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ θεός σου ».
 » Ὅθεν ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, « Οὗτος ἐστὶν
 » » ἀληθῶς ὁ προφήτης »· ἄλλοι πάλιν ἐξ

ἀμαθείας νομίζοντες, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ προ-
 » φήτης, περὶ οὗ ὁ Μωϋσῆς ἐλάλησε, καὶ ἄλ-
 » λος ὁ Χριστός, ἔλεγον, « Οὗτος ἐστὶν ὁ
 » » Χριστός ». Καὶ μὴ θαυμάσης ἀκούων,
 » ὅτι τοιαύτας ὑπολήψεις περὶ τοῦ Χριστοῦ
 » εἶχεν ὁ κοινὸς καὶ ἀμαθὴς λαός· διότι καὶ
 » οἱ Φαρισαῖοι οἱ νομοδιδάσκαλοι οὕτως ἐπί-
 » στευον, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν λόγων, οὓς ἔ-
 » λεγον πρὸς τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν·
 » « Τί οὖν βαπτίζεις, ἔλεγον πρὸς αὐτόν,
 » » εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστός, οὔτε Ἰλίας, οὔτε
 » » ὁ προφήτης; » ἄλλοι δὲ τῶν ἀκροατῶν,
 » νομίζοντες ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς Γαλιλαῖος
 » ἐστίν, οὐκ ἐπίστευον, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ
 » προσδοκώμενος Χριστός· διὰ τοῦτο ἔλεγον·
 » μήπως ἐκ τῆς Γαλιλαίας ἔρχεται ὁ Χριστός;
 » ἡ ἀγία γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρμα-
 » τος Δαβὶδ καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως Βηθλεὲμ
 » ὁ Χριστὸς ἔρχεται· « Ὡμοσε Κύριος τῷ
 » » Δαβὶδ ἀλήθειαν, καὶ σὺ μὴ ἀθετήσῃ αὐτήν·
 » » ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου θήσομαι ἐπὶ τοῦ
 » » θρόνου σου· καὶ σὺ Βηθλεὲμ οἶκος Ἰσραὴλ,
 » » μὴ ὀλιγοστός εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν
 » » Ἰούδα· ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται ἡγούμενος
 » » τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα τοῦ Ἰσραὴλ ». Ταῦ-
 » τα εἰπὶ τὰ περὶ τοῦ γένους καὶ τῆς πα-
 » τρίδος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ προφητευθέντα,
 » καὶ τὴν ἐκβάσιν λαβόντα· διότι ἀληθῶς ἐκ
 » τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, καὶ τοῦ σπέρματος
 » Δαβὶδ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς κατήγετο, γεν-
 » νηθεὶς ἐκ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς ἐκ
 » τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα ἐν τῇ πόλει Βηθλεὲμ,
 » ὡς ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος ἐβεβαίωσε,
 » γράψας, « Τοῦ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βη-
 » » θλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ». Ἐπειδὴ δὲ ὁ Χρι-
 » στός ἀνετράφη εἰς μίαν τῶν πόλεων τῆς

Ἰωάν. 16,
31.

αὐτ. 7,
40.

41.

αὐτοῦθι.
27.

Λευκ. 18,
15.

Ἰωάν. 1,
25.

Ψαλ. 131,
11.

Ματθ. 2,
1.

Ματθ. 2,
1.

Γαλιλαίας, ἦγον εἰς τὴν Ναζαρέτ, ὡς μαρ-
 τυρεῖ ὁ θεηγόρος Λουκᾶς, λέγων, « Καὶ ἦλ-
 » θεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, οὗ ἦν τεθραμμένος·
 ἐκ τούτου πλανώμενοι οἱ ἄθλιοι ἐνόμιζον
 αὐτὸν Γαλιλαῖον. Τί δὲ ἠκολούθησεν ἐκ
 ταύτης τῆς διαφόρου τῶν πολλῶν γνώμης
 καὶ ὑπολήψεως περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ;

Σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ
 δι' αὐτόν.

Διαίρεσις καὶ διχόνοια μεταξὺ αὐτῶν
 ἐγένετο περὶ τοῦ τίς ἐστὶν ὁ Χριστός· ἀλ-
 λ' ἐὰν τὰς θείας γραφὰς ἐμελέτων, καθὼς
 ἔπρεπε, καὶ μετὰ ἀκριβείας ἐξήταζον τὰ
 πράγματα, οὐδόλως συνέβαινε σχίσμα·
 διότι ἐγνώριζον, ὅτι ὁ προφήτης καὶ ὁ Χρι-
 στός ὁ ὑπὸ τῶν ἁγίων γραφῶν καταγγελ-
 λόμενος, εἷς καὶ ὁ αὐτός ἐστί, καὶ ἔβλεπον
 ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ
 Δαβὶδ καὶ εἰς τὴν πόλιν Βηθλεὲμ ἐγεννή-
 θη· ὅθεν πάντες συμφώνως ἐπίστευον, ὅτι
 αὐτός ἐστὶν ἀληθῶς ὁ Μεσίας ὁ υἱὸς τοῦ
 θεοῦ, καὶ θεὸς καὶ ἄνθρωπος. Τί δὲ γίνε-
 ται μετὰ τὸ σχίσμα τοῦτο;

Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι
 αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐ-
 τὸν τὰς χεῖρας.

Οἱ ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαῖοι, βλέποντες
 ὅτι πολλοὶ ἐπίστευον ἐπὶ τὸν Κύριον ἡμῶν
 Ἰησοῦν Χριστόν, φθόνῳ νικώμενοι, ἐξεΐλαν,
 ὡς ἐκ τῶν ἐξῆς εὐαγγελικῶν λόγων φανε-
 ρὸν ἐστί, τοὺς ἑαυτῶν δούλους, ἵνα πιάσω-
 σιν αὐτόν καὶ φέρωσι πρὸς αὐτούς, ὅπως
 θανατώσωσιν αὐτόν. Οὗτοι λοιπὸν εἰσὶ, πε-
 ρὶ ὧν λέγει ὁ εὐαγγελιστής, « Τινὲς δὲ ἐξ

» αὐτῶν » τῶν ἀκουσάντων τὴν διδασκα-
 λίαν αὐτοῦ, ἦγον οἱ ὑπηρέται τῶν ἀρχιε-
 ρέων καὶ Φαρισαίων, ἤθελον πιάσαι τὸν
 Ἰησοῦν Χριστόν· οὐδεὶς ὅμως ἔβαλε τὰς
 χεῖρας αὐτοῦ ἐπάνω εἰς αὐτόν. Ἀλλὰ διὰ
 τί; διότι ἐξέστησαν καὶ ἐξεπλάγησαν,
 ἀκούσαντες τὴν οὐράνιον αὐτοῦ διδασκα-
 λίαν, διὸ καὶ ἔλεγον πρὸς τοὺς Φαρισαίους,
 « Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς
 » οὗτος ὁ ἄνθρωπος ». Ὁμοίον δὲ πράγμα
 συνέβη, καὶ ὅταν ἡ σπεῖρα καὶ οἱ ὑπηρέται
 τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων, φανούς καὶ
 λαμπάδας κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖρας, ἦλ-
 θον, ἵνα πιάσωσι τὸν Χριστόν· διότι καὶ
 αὐτοί, ὅτε ἠκούσαν παρ' αὐτοῦ, « Ἐγὼ
 » εἰμὶ, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον
 » χαμαί ». Ταῦτα δὲ οὕτως ἐγίνοντο,
 ἐπειδὴ τότε οὐκ ἦν πεπληρωμένη ἡ διορία
 τοῦ καιροῦ, ἐν ᾧ ἔμελλε παθεῖν ὁ θεᾶνθρω-
 πος· « Ἐζήτουν οὖν, λέγει ὁ αὐτός εὐαγγε-
 » λιστῆς ἀνωτέρω, αὐτόν πιάσαι· καὶ
 » οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτι
 » οὕτω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ ».

Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς
 ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον
 αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διὰ τί οὐκ ἠγάγετε
 αὐτόν;

Ἰδόντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι,
 ὅτι οἱ ὑπηρέται αὐτῶν ὑπέστρεψαν ἄπρα-
 κτοι, καὶ οὐκ ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν τὸν Ἰη-
 σοῦν Χριστόν, ἐξηπόρησαν, καὶ ἠρώτων
 αὐτούς, λέγοντες, διὰ τί οὐκ ἐφέρετε αὐτόν,
 καθὼς παρηγγείλαμεν ὑμῖν;

Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέ-

Λουκ. 4,
16.

Ἰωάν. 7,
46.

αὐτ. 18,
6.

αὐτ. 7,
30.

αὐτ. 45

αὐτ. 46.

Ἰωάν. 7,
43.

αὐτ. 44.

ποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.

Βλέπε τὴν δύναμιν τοῦ δεσποτικοῦ κηρύγματος· ἦλθον οἱ ὑπηρέται τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων, ἀπεσταλμένοι παρ' αὐτῶν, ἵνα δεδεμένον φέρωσι πρὸς αὐτοὺς τὸν δεσπότην Χριστόν, καὶ ἐδέθησαν αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θάμβους καὶ τῆς ἐκπλήξεως τῆς οὐρανόθεν αὐτοῦ διδασκαλίας. Ἄκουε δὲ πῶς ὑπερυψοῦσι τοῦ σωτῆρος τὰ λόγια· «Οὐδέποτε οὕτως», ἤγουν οὐδέποτε μετὰ τοσαύτης σοφίας καὶ δυνάμεως καὶ χάριτος ἐλάλησεν ἄλλος ἄνθρωπος, καθὼς «οὗτος ὁ ἄνθρωπος», ἤγουν ὁ Χριστός. Σημείωσε δὲ καὶ τὸν καρπὸν τῆς ἀπλότητος καὶ τῆς καθαρᾶς καρδίας· τὴν διδασκαλίαν τοῦ σωτῆρος πολλάκις ἤκουσαν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἀλλ' οὐδέποτε ὠφελήθησαν· ἐπειδὴ πεπληρωμένην εἶχον τὴν καρδίαν αὐτῶν φθόνου καὶ πάσης πανουργίας· οἱ δὲ ὑπηρέται αὐτῶν, καθαρὰν ἔχοντες τὴν ψυχὴν τοῦ φθόνου καὶ τῆς πονηρίας, ἦλθον μὲν, οὐχ ἵνα ἀκούσωσι τοῦ Χριστοῦ τὴν διδασκαλίαν, ἀλλ' ἵνα πιάσωσιν αὐτόν, ὑπακούσαντες ὡς δοῦλοι τοῖς δεσπότηται· καὶ ὅμως ἢ τοῦ θεοῦ χάρις ἐφώτισεν αὐτούς, καὶ γεγόνασι κήρυκες τῆς ἀληθείας. Ἀξιοσημείωτος δὲ καὶ ἡ παρρησία, μεθ' ἧς ἐλάλουν· διότι δοῦλοι ἦσαν, καὶ πταῖσται· ἐπειδὴ οὐκ ἐτελείωσαν τῶν κυρίων αὐτῶν τὸ πρόσταγμα, καὶ ὅμως ῥίψαντες τὸν δουλικὸν φόβον, μετὰ ἑλευθεροστομίας μεγάλης λαλοῦσι καὶ κηρύττουσι τὴν ἀ-

λήθειαν «Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος».

Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Φαρισαῖοι· ^{Ιωάν. 7, 47}
μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;

Βλέπε κακίαν φαρισαϊκὴν! Γινώσκοντες οἱ Φαρισαῖοι, ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἦν ἀληθῶς μέλι ἐπουράνιον, καταγλυκαῖνον καὶ ἐφέλκον τὰς τῶν ἀκούοντων καρδίας, οὐχ ὑποφέρουσιν ἐρωτῆσαι τοὺς δούλους αὐτῶν τί εἶπε καὶ τί ἐδίδαξεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὥστε ἐκίνησεν αὐτοὺς εἰς τσοῦτον θάμβος καὶ ἔπαινον, ἀλλ' ἀποκρινόμενοι ἐξονειδίζουσιν αὐτούς, λέγοντες, μήπως καὶ ὑμεῖς, οἱ καθ' ἑκάστην ἀκούοντες τὴν διδασκαλίαν ἡμῶν, ἐπλανήθητε, καθὼς καὶ ἄλλοι εὐτελεῖς καὶ ἀδίδακτοι; Ταῦτα δὲ εἰπόντες ἐπιχειροῦσι καταπεῖσαι αὐτούς, ἵνα μὴ πιστεύσωσιν εἰς αὐτόν.

Μήτις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος, ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρατοι εἰσί.

Οἱ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων ἦσαν οἱ προσετώτεροι αὐτῶν, καὶ οἱ τοῦ συνεδρίου καὶ τῆς γερουσίας αὐτῶν πρόεδροι· οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἐνομίζοντο νομοδιδάσκαλοι, καὶ νομοφύλακες, καὶ ἄνθρωποι φιλόσοφοι καὶ ἐνάρετοι. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων πολλὰ δύναται τῶν ἀξιωματικῶν, καὶ τῶν σοφῶν, καὶ ἐναρέτων τὸ παράδειγμα, τοῦτο προβάλλουσιν οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς δούλους αὐτῶν, θέλοντες

πείσαι αὐτούς, ἵνα μὴ πιστεύσωσιν, ἀλλὰ καταφρονήσωσι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν· διὸ λέγουσιν, τίς ἦ ἐκ τῶν ἀρχόντων ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν; μόνον οἱ χυδαῖοι καὶ ἀμαθεῖς ἄνθρωποι οἱ τὸν νόμον τοῦ θεοῦ ἀγνοοῦντες, ἐκεῖνοι ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, οἵτινες εἰσὶν ἐπικατάρατοι. Καὶ ταῦτα μὲν εἶπον οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς δούλους αὐτῶν. Σὺ δὲ σημείωσον πρῶτον μὲν, ὅτι ἡ κατάρα ἀνέστρεψεν ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῶν τῶν καταρωμένων Φαρισαίων· διότι ὁ νόμος ἐκατάρατο ἐκεῖνους, οἵτινες οὐδὲ ἔμενον στερεοὶ εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ, οὐδὲ ἔπραττον ὅσα αὐτοὺς ἐκέλευεν. « Ἐπικατάρατος πᾶς ἄνθρωπος, ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις τοῦ νόμου τούτου, ποιῆσαι αὐτοὺς »· αὐτοὶ δέ, γινώσκοντες ὅσα ὁ νόμος διαλαμβάνει περὶ τοῦ Μεσίου, καὶ βλέποντες αὐτὰ ἐκπεπληρωμένα εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, φθόνῳ δουλεύοντες, οὐδὲ ἔμενον εἰς τοῦ νόμου τὰ λόγια, οὐδὲ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Δευτερον δὲ σημείωσον, ὅτι ψεύδονται, λέγοντες, ὅτι οὐδεὶς οὐδὲ τῶν ἀρχόντων οὐδὲ τῶν Φαρισαίων ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστόν· διότι καὶ πολλοὶ ἄρχοντες ἐπίστευσαν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ αὐτόπτης εὐαγγελιστής, λέγων, « Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν »· τινὲς δὲ καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· διότι κατὰ τὸν αὐτὸν εὐαγγελιστήν, ὁ Νικόδημος εἰς ἐξ αὐτῶν ἦν, ὅστις, καὶ ἀκούσας τὰ ἀπ' αὐτῶν λεγόμενα πρὸς τοὺς δούλους αὐτῶν, ἀπεκρίθη πρὸς αὐτοὺς οὕτω

(ΚΥΡΙΑΚ. ΕΥΑΓΓ. ΤΟΜ. Α.)

Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἔλθων νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γινῶ τί ποιεῖ; αὐτ. 7, 50.
51.

Ὁ Νικόδημος ἦν οὐ μόνον εἰς ἐξ αὐτῶν, ἤγουν εἰς ἐκ τῶν Φαρισαίων, ἀλλὰ καὶ « Ἄρχων καὶ διδάσκαλος τῶν Ἰουδαίων », προσέτι δὲ καὶ πλούσιος, καθότι ἔφερον εἰς τὸν ἐνταφιασμόν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ « Μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν »· αὐτός, γνωρίσας ἐκ τῶν θαυμάτων, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἀπεσταλμένος ἐστὶ παρὰ θεοῦ, ἦλθε πρὸς αὐτόν τὴν νύκτα διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, καὶ συλλαλήσας μετ' αὐτοῦ, ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν. Οὗτος οὖν, βλέπων, ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἐσπούδαζον, ἵνα ἀποστήσωσι τοὺς δούλους αὐτῶν ἀπὸ τῆς εἰς Χριστόν πίστεως, καὶ πιάσαντες τὸν Ἰησοῦν καταδικάσωσιν αὐτόν· καὶ γινώσκων, ὅτι ὁ ἐν τῷ δευτερονομίῳ νόμος ὤριζεν, ἵνα οἱ κριταί, ἀκούσαντες τὸν κρινόμενον καὶ ἐρευνήσαντες τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἐπιφέρωσι τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν, λέγει πρὸς αὐτούς· μήπως ὁ νόμος ἡμῶν διορίζει, ἵνα κρίνωμεν τὸν ἄνθρωπον πρὶν ἢ ἀκούσωμεν τὰ δικαιολογήματα αὐτοῦ, καὶ πρὶν ἢ ἐρευνήσωμεν ποῖα εἰσὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ; Τὰ δὲ ἀκόλουθα τοῦ λόγου, ἤγουν διὰ τί λοιπὸν ὑμεῖς, ὦ Φαρισαῖοι, παρανομεῖτε, κρίνοντες τὸν Χριστόν πρὶν ἢ ἀκούσητε αὐτόν καὶ γνωρίσητε τὰ ἔργα αὐτοῦ; ταῦτα ὡς φανερὰ ἐσιώπησεν ὁ Νικόδημος, ἵνα μὴ ἐλέγχων τοὺς Φαρισαίους, παροργίσῃ Ἰωάν. 3, 1, 10.
αὐτ. 19, 29.
Δευτ. 17, 8, 9.

αὐτοὺς περισσότερον. Τί δὲ πρὸς ταύτην τὴν ἰσχυρὰν τοῦ Νικοδήμου ἔνστασιν ἀποκρίνονται οἱ Φαρισαῖοι;

Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται.

Σημείωσαι πρῶτον τὴν παραλογίαν τῶν Φαρισαίων· ἄλλο λέγει ὁ Νικόδημος, ἄλλο ἀποκρίνονται αὐτοί· ὁ Νικόδημος εἶπεν, ὅτι ὁ νόμος προστάσσει, ἵνα μὴ κρίνωσι τὸν ἄνθρωπον ἀνεξετάστως, αὐτοὶ ἀποκρίνονται, μήπως καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας κατάρχεσαι; ἔπειτα βλέπε καὶ τὴν πονηρίαν αὐτῶν· αὐτοὶ ἀκριθέστατα ἐγνώριζον τὸν Νικόδημον, ἐπειδὴ ἦν « εἷς ἐξ αὐτῶν »· ἀλλ' ὑποκρινόμενοι τάχα, ὅτι οὐ γνωρίζουσιν αὐτόν, ἐρωτῶσι λέγοντες, μήπως « καὶ » σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; διὰ τούτου δὲ τοῦ ἐρωτήματος ἐξευτελίζουσι τὸν Νικόδημον καὶ κηρύττουσιν, ὅτι ὁ Χριστὸς ἐστὶ Γαλιλαῖος, ὁ δὲ Νικόδημος οὐδὲ φιλοδίκαιος οὐδὲ φιλαλήθης, ἀλλὰ φιλοπρόσωπος, ὑπερασπιζόμενος τὸν Χριστὸν ὡς συμπολίτην αὐτοῦ· ἔπειτα καὶ ἐλέγχουσιν αὐτόν ὡς ἀμαθῆ· « Ἐρεύνησον, λέγουσιν αὐτῷ, καὶ » ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται », ἤγουν οὐδεὶς προφήτης ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἐγεννήθη. Τοῦτο δὲ τὸ ψεῦδος ἐστὶ φανερώτατον· διότι καὶ ὁ προφήτης Ἰωναῖς ἐκ τῆς Γαιθεφέρ κατήγετο, ἥτις ἦν πόλις ἐκ τοῦ κλήρου τοῦ Ζαβουλὼν, ὅστις ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, καὶ ὁ προφήτης Ναοὺμ ὁ Ἐλκεσαῖος ἐκ τῆς πόλεως Ἐλκάθ, ἥτις ἦν πόλις τοῦ κλήρου τοῦ Ἀσῆρ, κειμέ-

νου ὁμοίως εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Γαλιλαίας· ὥστε ταῦτα λέγοντες οἱ Φαρισαῖοι, ἐψεύδοντο ἀναισχύντως, εἴτε ὑπὸ τοῦ φθόνου καὶ τῆς κακίας νικώμενοι, εἴτε ὑπὸ τῆς ἀμαθίας πλανώμενοι, καὶ σοφοὶ ἐλογίζοντο καὶ τῶν θείων γραφῶν ἐπιστήμονες. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν συγχωρήσωμεν, ὅτι ἀληθὲς ἐστὶ τὸ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον, πάλιν οὐδὲν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἰσχύει· διότι αὐτός, ὡς ἀνωτέρω εἵπομεν, ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐγεννήθη καὶ οὐχὶ εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε, λέγων, ἐγὼ εἰμὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

« Πάλιν οὖν », ἤγουν τὴν ἐξῆς ἡμέραν τὸ πρῶτον· διότι τότε « Ἐπορεύθησαν, λέγει ὁ εὐαγγελιστής, ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν· ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν ». Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν προλαβοῦσαν ἡμέραν ἄλλοι μὲν ἔλεγον, ὅτι προφήτης ἐστὶν ὁ θεάνθρωπος, ἄλλοι δὲ, ὅτι ὁ Χριστὸς ἐστὶ, καὶ σχίσμα ἐγένετο μεταξὺ αὐτῶν, διὰ τοῦτο τὴν ἐξῆς ἡμέραν ἐδηλοποίησεν αὐτοῖς ὁ Κύριος τίς ἐστὶ, λέγων, « Ἐγὼ εἰμὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου ». Ἀλλὰ διὰ τί οὐκ εἶπεν ἐγὼ εἰμὶ ὁ Μεσίας ἢ ἐγὼ εἰμὶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; πρῶτον μὲν, ἵνα μὴ τοῦτο ἀκούσαντες οἱ Φαρισαῖοι λυττήσωσι καὶ ἐκμανῶσι κατ' αὐτοῦ· δεῦτερον δὲ, ἵνα λαλήσῃ διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου καὶ τῆς αὐτῆς φράσεως, δι' ἧς περὶ αὐτοῦ ἐλάλησαν οἱ προφῆται· « Φωτίζου, φωτίζου προσεῖπεν ὁ

Ἰωάν. 7,
52.

Ἰωάν. 8,
12.

Ἰωάν. 7,
53.

αὐτ. 8,
1, 2.

1. Βασ.
14, 15.

Ἰωάν. 19,
25.

Ἰωάν. 60,
1.

» μεγαλοφωνότατος Ἡσαίας, Ἱερουσαλήμ·
 » ἦκει γάρ σου τὸ φῶς »· καὶ ἀλλαχοῦ·
 αὐτ. 49, « Ἴδου δέδωκά σε εἰς διαθήκην γένους,
 6.
 αὐτ. 9, » εἰς φῶς ἐθνῶν »· καὶ ἐν ἄλλοις, « Ὁ λαὸς
 2.
 » ὁ πορευόμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα·
 » οἱ κατοικοῦντες ἐν χώρα καὶ σκιαῖ θανά-
 » του, φῶς λάμπει ἐφ' ὑμᾶς ». Ταῦτα δὲ
 τοῦ σωτῆρος τὰ λόγια τοῦτο αὐτὸ δηλοῦσιν,
 ἦγουν ὅτι ἐστὶ θεὸς ἀληθινός· διότι τίς ἄλ-
 λος ἐστὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου εἰμὴ ὁ θεός;·
 τίς ἄλλος εἰμὴ ὁ θεός φωτίζει πάντα
 ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, νοῦν

αὐτῷ διδοὺς καὶ διακριτικὸν καὶ λόγον;
 ἢ τίς ἄλλος ποτὲ τῶν ἀπ' αἰῶνος ἀ-
 γίων εἶπεν, « Ἐγὼ εἰμὶ τὸ φῶς τοῦ
 » κόσμου »; Προσέθηκε δὲ ὁ Κύριος καὶ τὰ
 ἐξῆς πρὸς ἐξήγησιν τῶν εἰρημένων· « Ὁ
 » ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ
 » σκοτίᾳ, ἀλλ' ἐξεῖ τὸ φῶς τῆς ζωῆς »,·
 ἦγουν ὅστις πιστεύει εἰς ἐμὲ, καὶ φυλάττει
 τὰς ἐντολάς μου, ἐκεῖνος φεύγει τὸ σκότος
 καὶ τὴν καταδίκην τῆς ἁμαρτίας, καὶ
 καταντᾷ εἰς τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς αἰωνίου
 ζωῆς καὶ βασιλείας.

